

АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ЩОДО ЯКОСТІ АУДИТУ В КОНТЕКСТІ ДІЮЧОЇ РЕФОРМИ

Вербицька В.І., канд. екон. наук, доцент

Недайкаш В.В., здобувач вищої освіти

Челомбiтько Н.В., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожний університет

Система забезпечення якості аудиту є постійним предметом обговорення у професійних колах в Республіці Молдова у контексті реформування нормативно-правової бази відповідно до європейських норм.

Метою цього дослідження є огляд та вияв перспективності концепції забезпечення якості аудиту, а також способів його розвитку в майбутньому.

На основі концепції транспозиції в законодавстві Республіки Молдова Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній, було розроблено та прийнято Закон про аудит 271 від 15.12.2017 [1].

Аналіз положень Закону № 271/2017 дозволяє зауважити, що у законі уточнюються:

– типи аудиторських завдань, які підлягають контролю якості виконання,

– терміни проведення оцінки ефективності політик та процедур контролю якості аудиту.

Контроль якості виконання аудиторського завдання проводиться у суб'єктів аудиту, які проводили аудит суб'єктів публічного інтересу та великих суб'єктів, встановлених Законом про бухгалтерський облік та фінансову звітність № 287/2017 [2] до видачі аудиторського висновку.

Стаття 24 (7) Закону № 271/2017 передбачає, щоб Суб'єкт аудиту періодично та щорічно проводив оцінку ефективності власної політики та процедур контролю якості аудиту, а також здійснював облік результатів проведених оцінок, у тому числі запропонованих заходів щодо підвищення ефективності внутрішнього контролю якості аудиту.

Експерти дали високу оцінку новим положенням, оскільки вони відповідають європейським стандартам та забезпечують необхідні умови для розвитку цієї галузі. У розділах VIII та IX нового закону вказується, що нагляд за аудитом забезпечується шляхом формування та функціонування:

- Ради з публічного нагляду за аудитом;
- Комітету з нагляду за аудитом;
- Комітету з аудиту суб'єкта публічного інтересу.

Одночасно з набранням чинності новим законом було засновано Раду з публічного нагляду за аудитом. Згідно з новим законом, Рада є органом публічного нагляду за аудитом, має статус юридичної особи і, в якості самостійної публічної установи, має власний бюджет і банківські рахунки на єдиному казначейському рахунку.

Відповідно до ст. 37 Закону про аудит фінансових звітів [3] Рада виконує такі функції:

- реєстрація стажистів та моніторинг стажування;
- сертифікація та реєстрація аудиторів;
- реєстрація суб'єктів аудиту;
- моніторинг безперервної професійної підготовки;
- забезпечення якості аудиту;
- проведення розслідувань та застосування дисциплінарних заходів до аудиторів та суб'єктів аудиту;
- розробка та затвердження нормативних актів з метою виконання функції громадського нагляду [4].

Покладання зазначених функцій на одну публічну установу забезпечує консолідацію системи нагляду за аудиторською діяльністю.

Ст. 41 (1) Закону про аудит фінансових звітів [3] визначає мету зовнішнього контролю якості, що здійснюється Радою. Враховуючи повноваження Ради, за «забезпеченням якості аудиту», вважаємо, що найбільш відповідним терміном для заміни виразу «з метою управління системою забезпечення якості аудиту» є синтагма «з метою проведення повторних перевірок для забезпечення якості аудиту». Оскільки Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 року про проведення обов'язкового аудиту річної та консолідованої звітності передбачає певні критерії, яким має відповідати система забезпечення якості аудиту, ці критерії мають бути прописані й у вітчизняному законодавстві [5-6]. Дотримання зазначених критеріїв передбачає:

- система забезпечення якості повинна бути організована таким чином, щоб бути незалежною від аудиторів та аудиторських компаній, що перевіряються, і бути об'єктом публічного нагляду;

- фінансування системи забезпечення якості повинно бути надійним і вільним від будь-якого можливого неналежного впливу з боку аудиторів або аудиторських компаній;

- система забезпечення якості повинна мати достатні ресурси;

- особи, які здійснюють огляд забезпечення якості, повинні мати належну професійну освіту та відповідний досвід у галузі обов'язкового аудиту та фінансової звітності в комплексі з конкретною підготовкою в галузі контролю забезпечення якості;

- відбір рецензентів для виконання конкретних завдань з контролю забезпечення якості повинен проводитись відповідно до об'єктивної процедури, яка гарантує відсутність конфлікту інтересів між рецензентами та об'єктами огляду аудиторами або аудиторськими компаніями;

- сфера охоплення огляду забезпечення якості з урахуванням належної перевірки відібраних аудиторських

файлів повинна включати оцінку відповідності застосовним стандартам аудиту та вимогам до дотримання незалежності, відповідності кількості та якості витрачених ресурсів, стягуваної плати та системи внутрішнього контролю якості аудиторської компанії;

– за підсумками огляду забезпечення якості складається звіт, що містить основні висновки щодо проведеного огляду забезпечення якості;

– рекомендації за підсумками огляду якості повинні бути виконані аудитором або аудиторською компанією протягом розумного періоду [7].

Якщо ці рекомендації не виконуються, зовнішній аудитор або аудиторська компанія піддаються дисциплінарним або штрафним санкціям.

Новий закон про аудит надає чіткі можливості для здійснення прозорих дій у процесі засвоєння передового європейського досвіду в галузі аудиторської діяльності.

Метою реформування законодавства є підвищення престижу та визнання професіоналізму аудиту на національному та міжнародному рівнях. Оскільки складова із забезпечення якості аудиту стає основною, очікується, що система нагляду за аудиторською діяльністю в Республіці Молдова стане ефективною, послідовною та відчутно корисною.

Україна та Молдова обрали «європейську інтеграцію» як стратегічну мету. Молдова буде двосторонні відносини у спільному європейському просторі. Зміцнення державності обох країн є залежним від успішного проведення реформ та відновлення політичної ідентичності.

Крім того, рух до ЄС також може стати стимулом для зміцнення двостороннього співробітництва шляхом спільної реалізації проектів та обміну досвідом європеїзації, а обмін досвідом щодо провадження аудиту та досвідом європеїзації також може стати стимулом для зміцнення взаємовигідних відносин між країнами.

Перелік посилань:

1. Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15.12.2017 (data intrării în vigoare fiind 01.01.2019). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17 din 12.01.2018.

2. Hotărârea Guvernului nr.1507 din 31.12.2008 cu privire la aprobarea Planului de dezvoltare a contabilității și auditului în sectorul corporativ pe anii 2009-2014 În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.10-11 din 23.01.2009.

3. Indicațiile metodice aferente întocmirii și prezentării Informației privind respectarea procedurilor de control al calității lucrărilor de audit, stabilite de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova în anexa 1 la ordinul nr.115 din 26.12.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.237-240 din 31.12.2008.

4. Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate. [online]. Disponibil: <http://eur-lex.europa.eu>.

5. Manual de Standarde Internaționale de Audit și Control de Calitate. Codul Etic al Profesioniștilor Contabili [online]. Disponibil: <http://www.minfin.md>.

6. Manual de Reglementări Internaționale de Audit, Asigurare și Etică [online]. Disponibil: <http://www.minfin.md>.

7. Tabelul de transpunere în legislația națională a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi Disponibil.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

*Деділов В.В., здобувач вищої освіти
Перунова О.М., канд. юрид. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Кожна діяльність, яка є пов'язаною з організацією та управлінням нею, вимагає від законодавчої бази, норм права певних правових підходів в її регулюванні, причому вони повинні мані удосконалений характер застосування на практиці саме суб'єктами господарської діяльності. Го-